

A nők és a régi magyarországi vallásosság

Pázmány Irodalmi Műhely

Lelkiségtörténeti tanulmányok

A nők és a régi magyarországi vallásosság

Szerkesztette

Bajáki Rita és Báthory Orsolya

MTA-PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport
Budapest, 2015

Lektorálta
Déri Eszter

Készült

Az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoportban,
a Szerkesztők a Kutatócsoport munkatársai

A kötet a Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport konferenciájának
(Budapest, 2014. április 24–26.) előadásait tartalmazza

A borítón elől:

Szent Katalin misztikus eljegyzése a németújvári Batthyány-gyűjteményből
(1490 k.), Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Hátul:

Részlet Tarnóczy István *Mennybe vezérő kalauz* című művének címlapjáról
(Nagyszombat, 1675)

ISBN 978-963-308-234-8

ISSN 2060-7385

© A kötet szerkesztője és szerzői, 2015

© MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport

Felelős kiadó: Nagy László

Tördelte: Báthory Orsolya

A sorozat címlapterve: Szentés Éva

Nyomdai munkák: Séd Nyomda Kft.

Ügyvezető igazgató: Katona Szilvia

www.sednyomda.hu

Tartalom

A Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport 2014. április 24–26-án tartott <i>A nők és a régi magyarországi vallásosság</i> konferenciájának programja.....	9
AJKAY ALINKA Nőalakok követendő és elvetendő példái Pázmány vitairatában	13
BAJÁKI RITA A nőknek szánt imák tipológiája	23
BÁN IZABELLA Nők a vallásos társulatokban a budai Jézus Szíve társulat 1742-es kéziratos albuma alapján	31
BÁTHORY ORSOLYA „Csak egy tánc volt” – Forgách Zsigmondné Pálffy Katalin és a kassai vértanúk	37
BOGÁR JUDIT „Férfias” és „nőies” imádságok? – Pázmány Péter és Pongrácz Eszter imakönyve	47
BOROS KATALIN A női nemre való utalás nyelvi kifejezése a <i>Horvát-kódex</i> regulaszövegében	59
CZIBULA KATALIN Női szerepek a vallási reprezentáció centrumában a 18. század második felében	71
FÁBIÁN GABRIELLA A nők egy székelőföldi falu rózsafüzér társulataiban.....	89
FARMATI ANNA <i>Leány Á-BÉ-CZE A' Felsőbbek engedelmeiből</i> – avagy az alapértelmezetten férfivilágkép megnyilatkozása egy iskolai kiadványtípusban	101

FRAUHAMMER KRISZTINA

Egy klasszikusról női szemmel... – Pongrácz Eszter

Arany Koronája és „hordalékai” a népi vallásosságban 109

GESZTELYI HERMINA

A női vallásosság lehetőségei és elvárt formái a hímzés-

mintakönyvek ajánlásai alapján a kora újkorban 125

HUBERT ILDIKÓ

Zay Anna „Anyai ajándék”-a 137

KAPOSI KRISZTINA

Emblematikus narráció és misztikus ascensio

Wesselényi Anna imádságoskönyvében

(*Az eljegyzett személyeknek paradicsomkertje*, 1620) 151

KÓNYA FRANCISKA

Viczay Anna Terézia apácáknak fordított elmélkedés-

gyűjteménye és annak forrása 173

KŐVÁRI RÉKA

Szüzekről özvegyekről, női szentekről szóló énekek

a Kájoni *Cantional*ban 185

MACZÁK IBOLYA

Jóasszony módra – Bibliai nőkép a régi magyarországi

temetési beszédekben 199

MEDGYESY S. NORBERT

„Három állapotban Istennek szolgáltál, Szűzesség, Házosság,

özvegységben voltál...” – 17–18. századi énekek Árpád-házi

Szent Erzsébet tiszteletére iskolamesterek kézírataiban 209

NAGY ANDOR

Halotti búcsúztatók a brassói nők vallásosságáról (17. század) 243

NAGY LEVENTE

„Merő labirintus sokképpen ez az papok dolga...”

(Lorántffy Zsuzsanna vallásossága és egyházpolitikája

egy kiadatlan levele alapján) 255

PETRŐCZI ÉVA

„Istennek szolgáloleyany” – Néhány vonás

Bornemisza Anna portréjához 265

PINTÉR MÁRTA ZSUZSANNA	
A <i>Sándor-kódex</i> irodalmi programja –	
Hrotswitha <i>Dulcitius</i> ának magyar recepciója.....	277
SZABÓ ANDRÁS	
Istenes versek 16. századi magyar nőköltőktől	293
SZÁDOCZKI VERA	
Egy erdélyi nemesasszony lelkiélete –	
Thordai Klára imádságoskönyve	303
SZELESTEI N. LÁSZLÓ	
Szent Anna kultuszának írásos emlékei a kora újkori	
Magyarországon	311
SZIGETI JENŐ	
Protestáns erdélyi nagyasszonyok vallásossága a 18. században	325
TORNAY KRISZTINA	
Beavatás a női személyiségfejlődésbe – A csíkmenasági Szeplőtelen	
Fogantatás templom reneszánsz főoltárának elemzése	337
TÜSKÉS ANNA	
Szent Orsolya tisztelete a 18. századi Magyarországon	
és az orsolyita rend	351
VERÓK ATTILA	
Régi könyvek mint a női vallásosság misztériumának	
lehetséges őrzői?	363
VISKOLCZ NOÉMI	
„Szerzeteseknek bizonyos Alamisnálkodo Tarhaza”:	
Esterházy Anna Júlia (1630–1669).....	379
VOIGT VILMOS	
A nők Erdélyi Zsuzsanna (mennyre?) archaikus népi	
imádságszövegeiben	391
VRÁBEL TÜNDE	
Telegdy Anna, a mélyen vallásos mecénás.....	403
Személynévmutató	413
Inhalt.....	435